

CHARTER VOOR EEN KWALITATIEVE LITERAIRE RESIDENTIE

Het 'Charter voor een kwalitatieve literaire residentie' garandeert auteurs dat hun werkverblijf aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet. Deze normen zijn opgesteld door Literatuur Vlaanderen en internationaal literatuurhuis Passa Porta¹. Dit charter is een manier om aan 'benchmarking' te doen, zowel voor auteurs als voor personen of organisaties die een residentieverblijf willen aanbieden.

Wat is een literaire residentie?

Een residentieverblijf biedt auteurs de kans om zich voor een bepaalde periode af te zonderen en comfortabel en geconcentreerd aan een literair project te werken. De residentieplek en -context maken dit mogelijk.

Welke auteurs komen in aanmerking voor literaire residenties?

Literaire residenties richten zich op professionele literaire makers. Minimumvoorwaarde is op zijn minst één literair werk gepubliceerd of vertaald te hebben bij een professionele uitgeverij (voor toneelauteurs: minstens één stuk bij een professioneel gezelschap; voor scenaristen: minstens één 'auteursfilm', voor spoken word-artiesten: minstens drie optredens op uitnodiging), of evenwaardige professionele ervaring als literaire maker te kunnen aantonen.

Kwalitatieve omkadering van het werkverblijf

De resident

- kan tijdens de residentie beschikken over een internetverbinding en een printer
- krijgt op voorhand alle praktische informatie in verband met het verblijf, bij voorkeur via een infogids
- heeft een fysiek aanspreekpunt tijdens het volledige verblijf, 's avonds en in het weekend minstens telefonisch.

De residentie-aanbieder verzekert een goed uitgeruste, stille, veilige en individuele werkplek en een professionele omkadering, zodat de schrijver gevrijwaard wordt van praktische beslommingen en zich op eigen werk kan concentreren. De residentieplek is relatief eenvoudig bereikbaar met het openbaar vervoer.

Daarnaast vervult de aanbieder een rol van mediator in de literaire sector ter plaatse: de organisator heeft een aantoonbare link met de literaire context en biedt expertise aan. De organisator kan de auteur in contact brengen met plaatselijke organisaties of personen die van

¹ Passa Porta biedt residentieverblijven aan van bij de oprichting van het internationale literatuurhuis in 2004, en houdt het overzicht over de residentiewerking in Vlaanderen en Brussel op vraag van Literatuur Vlaanderen. Samen stemmen ze de residentiewerking af op het bredere letterenbeleid en zoeken ze constant naar manieren om de werking te optimaliseren. Deze residentieopdracht is opgenomen in de meerjarenovereenkomst tussen Passa Porta en Literatuur Vlaanderen.

belang zijn voor het persoonlijk netwerk of het onderzoek van de resident. Dankzij de inbedding van de residentiewerking in een literaire organisatie kunnen de residenten gebruik maken van een natuurlijke brug tussen schrijver en publiek, en van een breed netwerk van schrijvers en literaire professionals.

Gastvrijheidspolitiek

De literaire residentie staat ten dienste van de auteurs en volgt de principes van gastvrijheid.

Indien sprake van residentiewerking op basis van selectie, staat hier een volledige gastvrijheidspolitiek tegenover en wordt minstens de accommodatie gratis aangeboden, bij voorkeur ook in combinatie met het voorzien van maaltijden of een vergoeding van de leefkosten (beurs of per diem). Wanneer de residentieplek geen overnachtingsmogelijkheid biedt, worden de dagelijkse verplaatsingskosten van de auteur vergoed.

Gedragsregels

De residentie-aanbieder onderschrijft onderstaande gedragsregels en deelt deze bij aanvang van het verblijf steeds uitdrukkelijk met alle residenten. Ook deelt de residentie-aanbieder hun mee welke de rechtstreekse aanspreekpunten en algemene vertrouwenspersonen zijn.

“De residentieplek is een veilige ruimte waar alle gasten en medewerkers in hun waarde worden gelaten en zich op hun gemak kunnen voelen. Van alle betrokken auteurs, kunstenaars en medewerkers worden een professionele houding en een respectvolle omgang met elkaar verwacht. Wees te allen tijde bedachtzaam dat de fysieke en psychische integriteit van een ander niet wordt geschaad. In de residentiewerking is geen plaats voor ongewenst fysiek contact, grensoverschrijdend gedrag, kwetsende humor en opmerkingen of een niet-constructieve houding ten opzichte van elkaars werk.

Indien de residentie-aanbieder grensoverschrijdend gedrag vaststelt, kan de residentie voortijdig en met onmiddellijke ingang worden stopgezet.

Met vragen of klachten omtrent vormen van intimidatie of discriminatie op grond van gender, geslacht, genderidentiteit of genderexpressie, kleur of etniciteit kunnen betrokkenen ook rechtstreeks terecht bij het Vlaams Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag, zie www.vlaanderen.be/vlaams-meldpunt-grensoverschrijdend-gedrag.”

Selectieproces

De selectie van de residenten gebeurt op basis van duidelijke criteria:

- Het voorgestelde werkplan van de auteurs, de motivatie voor het residentieverblijf en de eventuele link met de locatie
- Het profiel van de auteur: relevante referenties, en het belang van de auteur in de eigen literaire context
- Een evenwicht in literaire genres over een geheel residentieseizoen

De residentieplek engageert zich om dit selectieproces (aanvraag, beoordeling van dossier, advisering en eindbeslissing) af te stemmen met Literatuur Vlaanderen en Passa Porta, om zo een zo groot mogelijk aantal auteurs kansen te geven. Op die manier kunnen ze maximaal worden ingebed binnen een geïntegreerd letterenbeleid.

Labelhouders sluiten geen literaire genres uit, maar kunnen uiteraard wel accenten leggen, ingegeven door de residentieplek of -context, zeker als dit marktcorrigerend werkt en zich inschrijft in de beleidsprioriteiten van Literatuur Vlaanderen.

Bijkomende vergoedingen

Als auteurs gevraagd wordt tijdens hun residentie een bepaalde bijdrage te leveren, staat hier een extra vergoeding tegenover, los van de tegemoetkoming in de leefkosten.

Auteurs worden correct vergoed voor de teksten die ze in opdracht tijdens hun verblijf schrijven, of voor het werk dat ze ter beschikking stellen aan de residentieplek of – organisatie. Hierbij worden de richttarieven van het VAV voor literair proza geschreven in opdracht genomen. Die zijn 200 tot 500 euro voor een tekst van 500 tot 1500 woorden.

Daarenboven worden duidelijke afspraken gemaakt rond het overdragen van de auteursrechten van de tekst, in overeenkomst met de auteur. Deze overdracht gebeurt met een duidelijke vermelding van exploitatiewijzen, termijn en territorium.

Voor deelname aan een literaire manifestatie of publieksmoment worden marktconforme tarieven gehanteerd, die rekening houden met de voorbereidingstijd en podiumopdracht.

Alternatief: werkplek tegen een bijdrage in de kosten van de accommodatie

Sommige laagdrempelige werkplekken kunnen een oplossing zijn voor schrijvers die snel en kort een schrijversresidentie nodig hebben. In dat geval is de werkplek toegankelijk zonder selectie: de auteurs worden aanvaard volgend het *first come, first served* principe. Als de residentie-aanbieder een financiële bijdrage in de kosten vraagt, moeten dit aantoonbaar eigenlijke onkosten zijn, zonder enige mate van winststreven. Bovengrens van deze bijdrage is in 2022 vastgelegd op € 20 per dag voor een werkplek zonder overnachting of € 40 per dag voor een werkplek met overnachting.

Ook hier geldt de kwalitatieve omkadering van het verblijf:

De residentie-aanbieder verzekert een goed uitgeruste, stille en individuele werkplek en een professionele omkadering zodat de schrijver gevrijwaard wordt van praktische beslommingen en zich op zijn of haar werk kan concentreren. De residentieplek is relatief eenvoudig bereikbaar met het openbaar vervoer. De residentie-aanbieder zorgt voor een internetverbinding of signaleert ruim op voorhand (ten laatste bij de reservatie) indien deze niet beschikbaar is. De resident ontvangt alle nodige praktische informatie en heeft een fysiek aanspreekpunt tijdens het volledige verblijf, 's avonds en in het weekend minstens telefonisch.

Voor meer informatie en vragen rond kandidaatresidenten of kandidaat-residentieaanbieders kunt u terecht op www.passaporta.be of bij Piet Joostens, coördinator residentiewerking bij internationaal literatuurhuis Passa Porta (piet.joostens@passaporta.be – tel. 02 226 04 54).